

Azər Paşa Nemətov: "Həyatda rejissorluqdan maraqlı heç nə yoxdur"

Bu dəfəki müsahibim 75 yaşını tamamlayan Azərbaycan teatr rejissoru, Azərbaycan Respublikasının xalq artisti, Teatr Xadimləri İttifaqının İdarə Heyətinin sədri, o cümlədən də Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrının bədii rəhbəri-baş rejissoru Azər Paşa Nemətovdur. Onunla görüşümüz də məhz elə onu sənətinə bağlayan məkanda - Akademik Milli Dram Teatrında baş tutdu. Müsahibəmizi diqqətinizə çatdırıram.

- Xoş gördük, Azərpaşa müəllim. İlk sualı belə ünvanlayardım ki, Azər, Azərpaşa, Azər Paşa Nemət Nə cür təqdimatı sevirsiniz? Niyə məhz Azər Paşa Nemət?

- Xoş gəlmisiniz. Teatrşünaslar menden xəbərsiz adımlı Azər Paşa Nemət kimi qələmə alıblar. Hətta kitablar da, yazılarda nəşr olunub, televiziya kanallarında, radio verilişlərində adımlı bu şəkildə səsləndirirlər. Lakin Azərpaşa adını atam mən doğularkən qoyub. Hərdən deyirəm həm Azərim - odam, həm odun paşasıyam, həm də neməti, bəreketiyəm. Sovet vaxtından Azər Paşa demək olmazdı, müəyyən qadağalar var idi. Düşünürəm mki, adım elə Allahın neməti sayılır.

- Bu sənət sizə nəyi öyrətdi?

- Peşəni (*gülümseir*). Daha dəqiq desəm peşəkar olmağı... Bu sənəti sevdiiyim üçün gəlmişəm. Ailədə əmim Hacığa Nemətov bəstəkar olduğu üçün mənəm də bəstəkar olmağımı istəyirdilər. O, Üzeyir Hacıbəyov kimi dahi sənətkarın tələbəsi olub, Qara Qarayevlə bir sinifdə oxuyub. Onunla həm də çox yaxın dost idilər. Fikrət Əmirov, Cahanqir Cahanqirov kimi sənətkarlar da onun yaxın dostlarından idi. Üzeyir Hacıbəyovun çox sevdiiyi tələbəsi idi. Qara Qarayev vaxtilə mənə demişdi ki, sən bəstəkar olsaydın, çox maraqlı bəstəkar olardın, əmin sağ olsaydı o bizdən də maraqlı bəstəkar idi. Təəssüf ki, əmim 1941 - 1945 - ci illərdə dünyasını dəyişib. Əmim sözün əsl mənasında həm insan kimi, həm bəstəkar kimi çox maraqlı insan idi. Elə bu səbəbdən də, atamgil həmişə onun yolunu davam etdirməyimi arzulayırdı. Bülbül adına məktəbə qəbul olmuşdum, orada oxuyurdum. Amma sonra ilk dəfə teatra gəndə teatr mənim bütün düşüncələrimi dəyişdi.

- Atanız Zəfər Nemətovun davamçısı olmaq istədiniz?

- Davamçısı olmağı düşünmürdüm açığı. Amma onun kimi olmağı çox arzulayırdım. Zaman keçdi və mən sənədlərimi rejissor sənəti üzrə verdim. Lakin ailəm buna razı deyildi. Amma mən universitetə daxil oldum və uğurlu bitirdim. Elə o gündən də problemlərim başladı...

- Nəyi nəzərdə tutursunuz Azər Paşa müəllim?

- Bilmirəm paxılıqdanmı, ya nədən sə mənə bəyənirdilər. İlk başdan çətinliklərim çox olurdu və hətta mən o vaxt Azərbaycandan getdim ki, bu sənəti davam etdirim. Əgər layiqəmsə qalım, deyiləmsə çıxım. Elə oldu ki, indiki Sank - Peterburq şəhərinə getdim və orada mənə bəyənib saxladılar. Orada bir müddət yaşadım və uğurlar qazandım. Hətta orada ən cavan rejissorlardan idim. 30 yaşında bu qədər nailiyyət qazanmaq da hər adama nəsib deyildi. Mükafatlarım, xaricə dərəcələrim çox olurdu. O vaxtki dövr üçün çox çətin idi. Demək olar ki, yer kürəsini bütöv gəzmişəm. Amerika, İngiltərə, Fransa, Yunanistan və digər ölkələrdə olmuşam.

- Bəs maraqlıdır, Azər Paşa müəllim bu sənətə gəlməklə nələri itirdi, nələrə yox demək məcburiyyətində qaldı?

- Elə ilk növbədə bəstəkar olmağım. Hərdən düşünəndə görürəm ki, nə yaxşı ki də bu sənəti seçmişəm. Həyatda rejissorluqdan maraqlı heç nə yoxdur.

Hər bir sahə ilə istədiyim qədər məşğul ola bilərsən nəyinsə xatirinə, amma teatr canlı sənətdir, qədimdir, 3500 ildən artıqdır ki, mövcuddur və yaşayır, texnologiyalar inkişaf etdi və bu sənətdən də yan keçmədi. Kino, televiziya, onlayn teatrlar da yarandı. Lakin teatr elə teatrdır.

- Canlı sənətdə çalışan Azər Paşa Nemətin ruhuna nə toxuna bilər?

- Ruha ancaq yaradan toxuna bilər. Adımdan da belli olduğu kimi möhkəm və iradəli biriym. Sındırmaq istəyənlər çox olub, lakin bacarmayıblar. Sənətinin yolu ilə getmişəm və bu barədə də özümü sözün əsl mənasında xoşbəxt hiss edirəm. Ən ağır mübarizələrdən alını açıq, üzü ağ çıxmışam.

- Hazırda 75 yaşınıza qədəm qoyursunuz. Bəs dönüb geri boylananda, düşünürsünüz ki, arzuladığınız mövqedəsiniz?

- Mən dünyanın bir çox ölkələrində hələ gənmc yaşlarımdan məşhurluğu qazanmışam. 25 - 26 yaşından etibarən artıq yer kürəsinin o biri tərəfində də tanınırdım. Arzum var idi ki, Asiya, Hindistan və Yaponiyada olum, orada tanınım, bu qismət olmayıb. Amma Çinə dəfələrlə dərəcə almışam. Bəzi ölkələrə maddiyyət baxımdan çətinlik olduğu üçün gedə bilməmişəm. Bu hamısına

şamil edilmir. Çünki əksəriyyəti müqavilə verirdi, şərait yaradırdı. Hətta orada tam şəraitlə təmin edilmə üçün vəd verilirdi. Mən vətəndən kənarda yaşaya bilmərəm. Azərbaycan mənim üçün daha doğmadır. Bu dil, bu danışiq, bu mehribanlıq, birlik mənim üçün ödə bir hissdır. Ailədən gəlir bu hiss mənə. Çünki ailəm də vətənpərvər hissdə olan insanlar olub.

- Patriot olan Azər Paşa Nemətovun dəyərləri nələrdir?

- Vətənimə, xalqıma, dövlətimə sadıqlıyım. Mən azad bir ölkənin azad vətəndaşıyam. Həyatda ən böyük arzum yerinə yetdi. Ermənistan kimi alçaq bir ölkə ilə qonşuluq etmək çox çətinidir. İndinin özündə belə mənə bir işarə bəs edər ki, o düşmənləri dişimlə didərəm. Ali baş komandanımız, cənab prezidentimiz İlham Əliyev daima var olsun ki, onun düşüncəsi, ağıllı siyasəti, strategiyası sayəsində biz Qarabağımızı düşmənlərdən azad etdik. Həqiqətən də çox dəyərli bir şəxsiyyətdir mənim üçün. O bizə Qarabağı qaytardı və bu tarixdə böyük bir hadisədir. Mən yaşımı hiss eləmirəm. bu cür qələbədən sonra

daha çox yaşamaq, qurulanmaq, xalqım üçün yaratmaq istəyirəm.

- Müharibədən danışmışkən, biz elə həmin dövrdə pandemiya dönmindən də keçdik, bu hadisələr teatrdə nə kimi izlər buraxdı?

- Mədəniyyətə, incəsənətə, zavodlarımıza, fabriklərimizə, eləcə də ölkə yaşayışına zərbə vurdu. "Vətən oğulları" deyib bütün vəziyyətdən alını açıq çıx-

müəyyən problemlərlə qarşılaşırlar. Düşünürəm ki, Azərbaycan sənətinə xidmət göstərənlər imkansız şəraitdə yaşamamalıdır. Cavan yaşlarından onlara şərait yaradılmalıdır. Düşünürəm ki, zamanla hər biri olacaq. Necə ki, mənfur düşmənlərimizi boynu bükük hala gətirib dəmir yumruq kimi ölkə başçımızın ətrafında birləşib Qarabağımızı geri qaytara bildik, qalan problemlər də zamanla öz həllini tapacaq.

- Elə gənc nəsilədən danışdınız, vaxtilə Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində müəllim olaraq çalışmışınız. Gənclərdə bu sənətə maraq varmı?

- Təbii ki, təsadüfi insanlar da olur. Amma bütövlükdə götürsək, maraqları olmasaydı universitet bağlanardı. İstənilən halda istedad hər zaman irəli çıxacaq.

- Bir az öncə müasir texnologiyalardan söz açdınız. Bu dövrə tamaşaçılar aktyor oyununa inana bilirmi?

- Bu sənət o qədər gözəl, təbii sənətdir ki, inanmasalar tamaşanın yarısından zalı tərk edərlər. Şükürlər olsun ki, bizim teatrimızda tamaşaçı qıtlığı yoxdur. Hətta daimi tamaşaçılarımız var. Bu sənət dünyada sevilir.

- Sizin zənninizcə göstərmək, yoxsa yaşatmaq?

- Hərənin öz üslubu var. Hər birinin öz yeri var. Biz də onlardan biri-yik.

- Önmüzdəki mövsümdə teatrdən nə yenilik gözləmək olar?

- Ola bilər ki, son məqama kimi yeniliklər olsun. Buna görə indidən bir şeyə deyə bilmərəm. amma yeni tamaşalarımız repertuari bəzəyəcək.

- Bəs 75 - dən gözləntiləriniz nələrdir?

- Can sağlığı. Ötən il ağır əməliyyat keçirdim və bu gün ayaq üstə dayana bilərəmsə, şükürlər olsun. Can sağlığı olarsa qalanları düzələr. Bir də ən böyük arzum dığaların köklərinin bırıyolluq kəsilməyidir. O da inşallah ki, kəsiləcək.

Sonda redaksiyamız adından sizə uzun ömür, can sağlığı arzu edirik. Uğurlarınız hər zaman bol olsun.

AD GÜNÜNÜZ MÜBARƏK!

Söhbətləşdi:
Şəlalə Camal
(AJB-nin üzvü)